

[Hans Schmidt.]

at behandlingen genoptages, så snart folketingsarbejdet tager sin begyndelse igen efter valget.

På det udenrigspolitiske område er Danmarks stilling kendetegnet ved medlemskabet i De Forenede Nationer, NATO og EFTA. Det vil med andre ord sige, at Danmark gør sin indflydelse gældende på verdensplan, under Atlantpagten og i det lille frihandelsområde. Det lille frihandelsområdes eksistens godtgør dog, at der endnu ikke kan tales om et europæisk fællesskab. Medlemskabet i disse samarbejdsorganisationer åbner Danmark en mulighed for sammen med andre lande at udøve en mæglende gerning i kampen om magten, som foregår overalt og på forskelligt plan, men tillige også mulighed for en skabende indsats til opnåelse af en konstruktiv orden af forholdet landene imellem. Det kan ske med stigende styrke og større chance, alt som opgaverne nærmer sig det hjemlige plan.

Tildragelserne på FNs sidste generalforsamling var jo et nyt varsel om, at vestens lande også må væbne sig til at kunne modstå disse kampens metoder, som er bragt i anvendelse dér. De militære våben og organisationer er nok et nødvendigt skjold mod tilsvarende trusler, men aktionerne på det storpolitiske og på det tilsvarende økonomiske plan i kampen mellem de to så forskellige samfundssyn og verdensanskuelser følger jo samme princip, som jeg skitserede indledningsvis, at det er angriberen, der bestemmer retningen. FN-generalforsamlingens forløb har nok gjort det tydeligt, at Europa ikke er det eneste tyngdepunkt i denne verdenskamp, men det er dog det tyngdepunkt, vi umiddelbart og med den stærkeste forpligtelse kan få indflydelse på. Problemet her er forholdet mellem de to sammenslutninger EWG og EFTA.

Jeg lagde med interesse og tilslutning mærke til en udtalelse, som den højtærede statsminister i denne forbindelse fremsatte på det dansk-tyske møde i Åbenrå for nylig. Statsministeren gav udtryk for den opfattelse, at tidspunktet næppe er inde, da det vil være muligt at føre det økonomiske samarbejde helt igennem til et atlantisk fællesskab. Den naturlige vej måtte gå over

et nærmere samarbejde mellem de europæiske lande med henblik på senere, når tiden viser sig moden, at overveje en nærmere tilknytning til landene på den anden side Atlanten. Ved at fremhæve denne betragtning her vil jeg gerne være med til at påpege dens afgørende betydning. For der kan være stor fare ved allerede nu, forinden det europæiske forhold er bragt nogenlunde i orden, alt for intensivt at forberede det atlantiske fællesskab. Det er altid betænkeligt at tage det næste skridt, før det første er gjort, så kommer man nemt til at stavre.

Det er jo min opfattelse, at sådan er det gået til, da der opstod to markedsområder i Europa i stedet for ét europæisk økonomisk fællesskab. Men trods stavren i en blindgade fortsætter livet jo, og den alvor, som skulle ligge over de europæiske samlingsbestrebelse, blev der stærkt og overensstemmende givet udtryk for af den højtærede statsminister og minister Erhard under det allerede nævnte dansk-tyske møde i Åbenrå. Ved dette møde faldt der også en udtalelse, som gik ud på, at en sammenslutning mellem EWG og EFTA meget sandsynligt ville få karakteren af en toldunion. En toldunion er jo ikke så indgribende for deltagerlandene, som en union af selve nationaløkonomierne er det. Det vil så være et åbent spørgsmål, om en toldunion mellem EWG og EFTA ville betyde etablering af en varig tilstand, eller den ville få karakteren af et overgangsstadium til et varigt europæisk fællesskab. Det kan måske også siges på den måde, at en økonomisk, henholdsvis en politisk lovs nødvendighed muligvis må løse dette spørgsmål i tidens løb. Men i hvert tilfælde ville en toldunion betyde et stort skridt fremad. Det er også sådan, at jeg i denne tanke om en toldunion mellem EFTA og EWG genkender den skitse om et tariffællesskab, som jeg fremførte under debatten om EFTA-konventionen i det høje ting.

Oprettelsen af en sådan toldunion eller et sådant tariffællesskab ville selvfølgelig også møde vanskeligheder, og ifølge de oplysninger, jeg i mellemtiden har indhentet, skulle en af dem være at finde ud af, på hvilket niveau den fælles ydre told skulle ligge. Det oplyses i en publikation, at både lavtariflandene og højtariflandene i begge